

Základná škola s materskou školou Rosina č. 624

INTERNÁ SMERNICA
proti šíreniu drog v školskom prostredí
ako súčasť školského poriadku

September 2018

Úvodné ustanovenie

Riaditeľka Základnej školy s materskou školou Rosina č. 624 v zmysle Národnej protidrogovej stratégie 2009 – 2012

vydáva

Internú smernicu na priebežné vykonávanie opatrení na ochranu žiakov pred nezákonným používaním narkotík a psychotropných látok.

Čl. 1

Charakteristika základných pojmov /droga, drogová závislosť, prevencia drogovej závislosti/

1. Droga

Termín droga má niekoľko významov. U nás je v súčasnosti vo verejnosti zaužívané vnímanie tohto pojmu ako omamný, prípadne povzbudzujúci prostriedok.

Slovo *droga* má pôvod v anglickom jazyku a zodpovedá gréckemu výrazu „pharmakon“. Svetová zdravotnícka organizácia /WHO/ prijala v roku 1969 nasledovnú definíciu drogy : „*Droga je akákoľvek látka, ktorá po vstupe do živého organizmu je schopná zmeniť jednu alebo viac jeho funkcií, pôsobí priamo alebo nepriamo na centrálny nervový systém a môže mať priznané postavenie lieku*“. Podľa tejto definície sa za drogy môžu považovať všetky prírodné, polosyntetické a syntetické látky, ktoré akýmkoľvek spôsobom vpravené do organizmu môžu za určitých okolností vyvolať chorobný stav – závislosť /psychickú alebo fyzickú/; teda drogovú závislosť, toxikomániu.

2. Drogová závislosť

Oficiálna definícia **toxikománie**, podľa WHO, je nasledovná: „*Toxikománia je stav periodicky sa opakujúcej alebo chronickej intoxikácie jedinca, pričom je tento stav vyvolaný užitím drogy prírodnej alebo syntetickej a škodí jedincovi samému i celej spoločnosti*“.

Synonymom pojmu toxikománia je **drogová závislosť**. Charakterizuje sa ako vzájomný vzťah, v ktorom nejaký objekt alebo jav nemôže naplno a trvalo existovať bez iného objektu.

3. Prevencia

Pojem *prevencia* môžeme chápať najmä v širšom význame, t. j. ako širokú, nešpecifickú prevenciu. Ide o ciele celospoločenské, systematické a koordinované úsilie predísť rozličnými opatreniami, systémami a programami tomu, aby k užívaniu drog vôbec nedochádzalo, ale aj aktivity na zabránenie pokračovania, resp. zvyšovania frekvencie pravidelného užívania v rizikových skupinách. V rámci takto chápanej prevencie sa hlavná pozornosť venuje jednak výchove, vzdelávaniu, osvete, ale aj vytváraniu prostredia pre zdravé spoločenské aktivity, podpore rozvoja systémov pomoci postihnutým a podobne.

Hlavným cieľom prevencie užívania a zneužívania návykových látok v školskom prostredí /t. j. prevencie v užšom význame/ je:

- a) dosiahnuť, aby cieľová skupina získala také znalosti, zručnosti a postoje, ktoré sú predpokladom optimálneho /zdravie neohrozujúceho/ životného štýlu a aby ich následne dokázala uplatniť v svojom /budúcom/ správaní,
- b) odovzdať vhodným, neodradzujúcim spôsobom informácie o škodlivosti návykových látok,
- c) vytvárať priaznivé prostredie, zmysluplnejšie a produktívnejšie modely správania a životného štýlu, bez užívania drog.

V tejto súvislosti by sa mala prevencia špecificky zamerať na rozvoj:

- a) sociálnych zručností, predovšetkým v oblasti nadväzovania „zdravých“ vzťahov mimo rodinu,
- b) schopnosti čeliť sociálnemu tlaku,
- c) schopnosti správne sa rozhodovať a konštruktívne riešiť konflikty.

Čl. 2

Základné znaky drogovej závislosti

- a) silná túžba alebo pocit nutkania používať návykovú látku;
- b) problémy so sebaovládaním;
- c) somatický odvykací stav;
- d) nárast tolerancie na užívanú látku;
- e) zanedbávanie záujmov a voľno časových aktivít;
- f) pokračovanie v konzumácii aj napriek jasnému dôkazu negatívnych následkov.

Čl. 3

Stratégia primárnej prevencie v školskom prostredí

Výchovné úsilie školy, ktorého súčasťou je aj primárna prevencia sociálno-patologických javov, by mala smerovať k rozvíjaniu rešpektu a zodpovednosti ako súčasti výchovného komplexu a to prostredníctvom nasledovných stratégií /z nich deväť sa realizuje v rámci triedy a tri v rámci celej školy/:

- a) učiteľ ako ochranca, poradca, model správania, podporovateľ prosociálneho správania žiakov;
- b) trieda ako morálne spoločenstvo – vzájomné poznanie, pomoc, rešpektovanie;
- c) triedne normy a pravidlá – morálne usudzovanie, sebakontrola, rešpekt k druhým;
- d) demokratické prostredie triedy – spolurozhodovanie, spoluzodpovednosť;
- e) vyučovanie k hodnotám , využitie obsahu vyučovacích predmetov;
- f) kooperatívne učenie – rozvíjanie zručností a návykov pomáhať druhým, pracovať v tíme;
- g) potreba „dobre vykonanej práce“ – posilňovanie zodpovednosti za vlastný výkon, vzťahu k hodnotám vzdelania, hodnotám ľudskej práce;
- h) morálna reflexia – čítanie, písanie, diskutovanie, nácvik spôsobilostí prijímať správne rozhodnutia;
- i) riešenie morálnych konfliktov – riešenie konfliktov, nachádzanie spravodlivých a nenásilných východísk;

- j) prospešné a pomáhajúce činnosti mimo triedy – život školskej komunity a obce /regiónu/;
- k) pozitívna morálna kultúra školy – korektné vzťahy subjektov školy, voľný čas ako kultúrna hodnota;
- l) škola, rodičia a ostatné subjekty ako partneri.

Čl. 4 Účastníci drogovej prevencie

1. Riaditeľka ZŠ s MŠ Rosina poveruje do funkcie koordinátora protidrogovej prevencie, ktorý bude plniť nasledovné úlohy školského poradenstva v oblasti prevencie:

- a) Spolupracovať s vedením školy, triednymi učiteľmi a ostatnými pedagógmi.
- b) Koordinovať a metodicky usmerňovať preventívnu protidrogovú výchovnú a informačnú činnosť pedagogických pracovníkov.
- c) Iniciovať preventívne aktivity a organizovať preventívne programy za prítomnosti odborníkov na problematiku prevencie.
- d) Poskytovať preventívno-výchovné konzultácie žiakom a ich rodinným zástupcom.
- e) Monitorovať aktuálny stav zneužívania návykových látok a priebežne informovať aj rodičov o preventívnych aktivitách školy.
- f) Informovať rodičov o možnostiach spolupráce s poradenskými a preventívnymi odbornými zariadeniami v prípade pomoci ohrozeným deťom (CPPPaP).

2. Triedni učitelia a všetci pedagogickí pracovníci sa budú spolupodieľať nasledovne:

- a) *Monitorovať fyzické a psychické zmeny v správaní žiakov a sledovať:*
 - problémy so sebaovládaním;
 - zanedbávanie záujmov;
 - zhoršenie zdravotného stavu;
 - prístup k učeniu, spolužiakom, učiteľom;
 - výchovno-vzdelávacie výsledky;
 - dochádzku.
- b) *Oboznámiť žiakov s podstatou drogovej závislosti, jej škodlivými účinkami, ako i so spôsobmi jej predchádzania a s postupom hlásenia výskytu návykovej látky:*
 - udržiavať protidrogovú klímu v škole (sám byť príkladom),
 - zapracovať do práce triednických hodín preventívne aktivity,
 - zapájať žiakov do školských i mimoškolských aktivít, do vedomostných, športových a iných súťaží,
 - prispievať k tvorbe a výchove osobnosti dospelujúceho človeka aj poukázaním na dobré stránky jeho charakteru,
 - viesť žiakov k prosociálnosti a empatii, rozvíjať úctu človeka k človeku, pomoc v núdzi,
 - naučiť žiakov povedať „nie“ negatívnym vplyvom okolia - násiliu, šikanovaniu, týraniu, drogám ...
 - podporovať záujmovú činnosť a zručnosť žiakov.

3. **Všetci pedagogickí i nepedagogickí zamestnanci majú oznamovaciu povinnosť v prípade zistenia alebo podozrenia prechovávaní alebo konzumácie návykovej látky žiakom našej školy:**
- a) zistenú skutočnosť hlásiť koordinátorovi protidrogovej prevencie,
 - b) uskutočniť výchovný pohovor so žiakom (výchovný poradca, triedny učiteľ, koordinátor protidrogovej prevencie),
 - c) upovedomiť rodičov o prechovávaní alebo konzumácii návykovej látky, pohovor s riaditeľom školy,
 - d) nadviazať kontakt s odborným poradensko-psychologickým pracoviskom - CPPP, CPPPpP (protidrogový koordinátor a riaditeľ školy),
 - e) pri nájdení návykovej látky kontaktovať políciu,
 - f) pri podozrení na konzumáciu návykovej látky kontaktovať rodičov a v spolupráci s nimi aj lekára, ktorý odoberie moč na toxikologické vyšetrenie a ďalej postupovať podľa opatrení zakotvených v školskom poriadku.

Čl. 5

Preventívne opatrenia školy

Opatrenia pri prechovávaní alebo konzumácii návykových látok sú zakomponované v školskom poriadku:

- a) Pre všetkých žiakov školy platí prísny zákaz fajčenia, požívania alkoholických nápojov, drog a iných omamných psychotropných a návykových látok v škole, v školskom areáli, mimo neho i na všetkých školských akciách. Aj prinesenie uvedených látok je porušením školského poriadku.
Pri porušení zákazu budú uplatnené nasledovné opatrenia:
 - nosenie tabakových a alkoholických výrobkov – pokarhanie triednym učiteľom,
 - fajčenie a pitie alkoholu – znížená známka zo správania na 2. stupeň,
 - opakovane – znížená známka zo správania na 3. alebo 4. stupeň,
 - prechovávanie drogy – pohovor s triednym učiteľom, výchovným poradcom, RŠ,
 - opakovane – znížená známka zo správania, kontrola odboru sociálnych vecí, OÚ a polície
 - užívanie drogy – pokarhanie RŠ až znížená známka zo správania, kontakt s rodičmi, lekárom a odborom sociálnych vecí OÚ, zvýšená starostlivosť a kontrola.
- b) Ak žiak zistí, že niektorý spolužiak alebo spolužiačka má veci uvedené v predchádzajúcom bode, prípadne zistí porušovanie školského poriadku v tejto súvislosti v škole, na školských akciách a mimo školy, je jeho povinnosťou okamžite to nahlásiť ktorémukol'vek členovi pedagogického zboru. Žiak je povinný podrobiť sa dychovej skúške alebo orientačnému vyšetreniu testovacím prístrojom na zistenie omamných alebo psychotropných látok príslušným oprávneným orgánom.

Čl. 6

Všeobecné a záverečné ustanovenia

1. Základným preventívnym opatrením školy je osvojenie si princípu „Zdravá škola bez cigariet, alkoholu, drog a násilia“.

2. Úlohou vedenia školy, všetkých pedagogických i nepedagogických zamestnancov školy je vytvoriť pozitívnu klímu v škole, aby sa predchádzalo šíreniu drog v školskom prostredí.
3. Táto smernica je v súlade s pravidlami správania a konania žiakov vrátane sankcií za ich porušenie zapracovanými v školskom poriadku školy.
5. Výhovný poradca ako aj koordinátor prevencie drogových závislostí a sociálno-patológ. javov zapracujú ustanovenia tejto smernice do svojich plánov práce.
6. S touto smernicou sú povinní oboznámiť žiakov školy všetci triedni učitelia a túto skutočnosť zapísať do triednej dokumentácie v časti „triednická hodina“.
7. S touto smernicou boli oboznámení všetci pedagogickí zamestnanci školy na zasadnutí pedagogickej rady konanom dňa 25. 09. 2018, čo potvrdili svojim podpisom na prezenčnej listine.
8. S touto smernicou oboznámia rodičov, resp. zákonných zástupcov žiaka, na rodičovských združeniach jednotlivých tried triedni učitelia.
9. Táto smernica bude zverejnená v zborovni školy /pre pedagogických a nepedagogických zamestnancov školy a triednych učiteľov/, ako aj na internetovej stránke školy.
10. Smernica nadobúda účinnosť dňom 25. 09. 2018 a platí na dobu neurčitú.

Mgr. Zuzana Maniaková
riaditeľka školy